

KAITSEVÄE JA KAITSOLIIDU VÄLJAÕPPE ÜLDISED OHUTUSEESKIRJAD

OE 1.1

KAITSEVÄE JA KAITSOLIIDU VÄLJAÕPPE OHUTUSEESKIRJADE JA -JUHENDITE KOOSTAMISE, SÄILITAMISE, ÕPETAMISE JA KAITSEVÄELASTELE TÄITMISEKS JAOTAMISE KORD

1. PÕHIMÕISTED

- 1.1. **Kaitseväe ja Kaitseliidu väljaõppe ohutuseeskirjad** on rahuaegse sõjaväelise väljaõppe ja sellega kaasneva tegevuse ohutust ja turvalisust tagav kaitseväe juhataja kinnitatud ohutusnõuete kogum, milles on sätestatud erilist ettevaatust nõudvate vahendite ja sõjatehnika kasutamise ning uudsete tegutsemisviiside rakendamise kord.
- 1.2. **Kaitseväe ja Kaitseliidu väljaõppe ohutusjuhendid** sätestavad erilist ettevaatust nõudvate vahendite kasutamise ning uudsete tegutsemisviiside rakendamise detailsed juhised. Juhendid kinnitab olenevalt nende sisust väeliigi/asutuse ülem iga kord eraldi siis, kui võetakse kasutusele mõni uus vahend (k.a relv ja laskemoon) või rakendatakse uudseid tegutsemisviise.
- 1.3. **Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväli** on maa- või mereala koos selle kohal oleva õhuruumiga, kus korraldatakse kaitseväe ja Kaitseliidu üksuste taktikalisi harjutusi ja õppusi, laskmisi ja lõhketöid ning katsetatakse relvi, lahingumoonu, lahingu- ja muud tehnikat.
- 1.4. **Laskeväli** on harjutusvälja ala (maa- või mereala), mis vastab ohutusnõuetele ja on kohandatud laskeharjutuste sooritamiseks laskurelvadest, tankitõrjerelvadest, kaudtulirelvadest, õhutõrjerelvadest ja laevade pardarelvadest. Laskevälja jaguneb tulepositsioonideks, sihtmärgialadeks, teenindusalaks ja ohualaks. Laskevälja piir võib olla ühtaegu ohuala välispiir. Ohuala välispiir võib ühtida harjutusvälja piiriga, kuid ei tohi seda ületada. Laskevälja piirid peavad olema tähistatud nii, et laskmiste ajal oleks välistatud kõrvaliste isikute sattumine laskevälja ohualale.
- 1.5. **Lasketiir** on laskmiste sooritamiseks alaliselt kasutatav ohutuseeskirjades sätestatud nõuetele vastav väljaõppeehitis, kus on võimalik sooritada laskeharjutusi käsitulirelvadest. Lasketiirud jagunevad: lahtine, poolkinnine ja kinnine lasketiir.
- 1.6. **Väljaõppeehitis** on alaline väljaõppe, võistluste või muu praktilise tegevuse tarvis ehitatud ohutusnõuetele vastav hoone või rajatis.
- 1.7. **Laskmine** on lasu sooritamine tulirelvast. Laskmised jagunevad õppe- ja lahinglaskmisteks.
- 1.8. **Lahinglaskmine** on laskeharjutuse sooritamine tingimustes, mis imiteerivad lahinguolukorda.

- 1.9. **Õppelaskmine** on laskeharjutuste sooritamine ilma lahinguolukorda imiteerimata.
- 1.10. **Tulepositsioon** on ala, kus lastakse laskurelvadest, tankitõrjerehvadest, kaudtulerehvadest, õhutõrjerehvadest või laevade pardarelvadest.
- 1.11. **Tulejoon** on tulepositsioonil asuv rajajoon, mille moodustab laskmisel relvade eesmine serv ja millelt lastakse.
- 1.12. **Sihtmärkide ala** on laskevälja ja lasketiiru osa, kuhu laskmiste ajaks on paigutatud või lubatud paigutada sihtmärgid.
- 1.13. **Lõhkamisala** on ala, mis on kohandatud lõhke- ja demineerimistöõde tegemiseks.
- 1.14. **Katseväli** on ala, kus katsetatakse relvastust, tehnikat ja seadmeid.
- 1.15. **Käsigranaadi viskeala** on ala, mis on kohandatud käsigranaadi viskamiseks.
- 1.16. **Ohuala** on ala, kuhu laskmiste, lõhketööde, käsigranaatide viskeharjutuste ja muu ohtliku tegevuse ajal peab kõrvaliste isikute pääs olema tõkestatud ja rangelt keelatud, kuna seal viibimine on neile eluohtlik.
- 1.17. **Ohuala kõrgus** on maksimaalne vertikaalne kõrgus maapinnast, kus võib esineda oht.
- 1.18. Käesolevas eeskirjas käsitlemata põhimõistete korral peab juhinduma järgmistest õigusaktidest:
- 1.18.1. Relvaseadus,
- 1.18.2. Kaitseministri 13.05.2002.a määrus nr 9 "Kaitsejõudude harjutusväljale esitatavad nõuded ja kasutamise kord".

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1. Ohutuseeskirjade ja -juhendite kehtestamise ja järgimise eesmärk on väljaõppe ajal õnnetusjuhtumite ja traumade tekkimise välistamine.
- 2.2. Väljaõppe peab olema ette valmistatud ja läbi viidud vastavalt kehtivatele ohutuseeskirjadele ja -juhenditele.
- 2.3. Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppe ohutuseeskirjade ja -juhendite täitmine on kohustuslik kõikidele väljaõppes osalejatele.
- 2.4. Ohutusjuhendid, mis on välja antud väljaõppe ohutuseeskirjades kajastamata üldiste ohutusnõuete täpsustamiseks väljaõppeprotsessis ilmnenud puuduste, õnnetusjuhtumite või rikete tõttu, tuleb viivitamata läbi vaadata ja kehtestada ohutuseeskirjadena või nende lisana.

3. VÄLJAÕPPES OSALEVATE ISIKUTE KOHUSTUSED

- 3.1. Konkreetse väljaõppeürituse ohutusnõuded määrab kindlaks väljaõppe läbiviija lähtuvalt ürituse eesmärgist, ülesandest ja läbiviimise tingimustest.
- 3.2. Väljaõppe läbiviija kohustused:
 - 3.2.1. väljaõppe ohutuse tagamise eest vastutab vahetult väljaõppe läbiviija;
 - 3.2.2. väljaõppe läbiviija on kohustatud kindlaks määrama väljaõppe ohutust tagavad ohutusnõuded ning panema need kirja väljaõppe dokumendis;
 - 3.2.3. tegema ohutusnõuded allkirja vastu teatavaks kõikidele väljaõppes osalejatele enne väljaõppe algust;
 - 3.2.4. andma väljaõppes osalejatele võimaluse teatavaks tehtud ohutusnõuded omandada;
 - 3.2.5. veenduma, et kõik väljaõppes osalejad on kehtestatud ohutusnõuetest aru saanud ja need omandanud;
 - 3.2.6. pidevalt kontrollima väljaõppe käigus ohutusnõuete täitmist;
 - 3.2.7. peatama väljaõppe ja täpsustama ohutusnõudeid, kui kehtestatud ohutusnõuded ei taga osalejate ohutust väljaõppe käigus tekkinud ohuolukorras;
 - 3.2.8. lõpetama väljaõppe, kui ta ei suuda tagada ohutust väljaõppe käigus tekkinud ohuolukorras.
- 3.3. Väljaõppe läbiviija peab ohutusnõuete väljatöötamiseks juba väljaõppe planeerimisel ja ettevalmistamisel analüüsima võimalikke ohte, määrama kindlaks faktorid, millest ohud sõltuvad ning milliseid meetmeid on vaja ohtude vältimiseks rakendada.
- 3.4. Väljaõppe läbiviija peab ohutusnõuete kindlaksmääramisel võtma arvesse ohutuseeskirjade nõudeid ja ohuanalüüsist tehtud järeldusi.
- 3.5. Kui ohutuseeskirjades ei ole sätestatud konkreetse väljaõppe tingimustele vastavaid nõudeid, juhindub väljaõppe läbiviija väljaõppe teemaga ühte valdkonda kuuluvast riiklikult kehtestatud ohusnormidest. Väljaõppe läbiviija võib vajadusel väljaõppe ohutusnõuete väljatöötamisel tugineda välisriikide analoogsele väljaõppele kehtestatud ja praktikas järeleproovitud ohutusnõuetele või neid ka praktikas kasutada.
- 3.6. Väljaõppe läbiviija on kohustatud lülitama konkreetse väljaõppe ohutusnõuded õppekursuse temaatilisse plaani.

- 3.7. Väljaõppe läbiviija vahetu ülem peab enne õppekursuse temaatilise plaani kinnitamist kontrollima, kas väljaõppe läbiviija kehtestatud ohutusnõuded vastavad kehtestatud ohutuseeskirjadele ja väljaõppe läbiviimise tingimustele.
- 3.8. Väljaõppe läbiviimise plaani kinnitanud ülem peab kontrollima kehtestatud ohutusnõuete täitmist kas ise või määrama seda tegema kaitseväelase.
- 3.9. Ohutusnõuete täitmise kontrollijaks määratud kaitseväelane peab teadma
 - 3.9.1. väljaõppe spetsiifikat, teemat, õppeülesandeid ja läbiviimise plaani;
 - 3.9.2. väljaõppe võimalikke ohte;
 - 3.9.3. kehtestatud ohutusnõudeid;
 - 3.9.4. ohuolukorras tegutsemise viise.
- 3.10. Ohutusnõuete täitmise kontrollija peab väljaõppe viivitamatult peatama, kui selle käigus on tekkinud olukord, kus võib juhtuda vältimatu trauma või õnnetus.
- 3.11. Iga väljaõppes osaleja peab tundma oma relva ja varustust, nende taktikaliste tehnilisi andmeid, kasutamise piiranguid, samuti nende vales käsitsemisest tingitud ohte (näiteks laetud relva suunamine kaaslaste poole, miinipildujast laskmine ilma relvaseadiste näitustid kontrollimata jms).
- 3.12. Kõik väljaõppes osalejad peavad oskama ohutult sooritada väljaõppesse planeeritud ohtlike tegevusi (jalastumine, takistuste ületamine jms).
- 3.13. Kehtestatud ohutusnõuded tehakse kõikidele väljaõppes osalejatele teatavaks väljaõppe ohutuseeskirjas sätestatud korras.
- 3.14. Iga väljaõppes osaleja on isiklikult vastutav talle teatavaks tehtud ohutusnõuete täitmise eest ning on ühtlasi kohustatud jälgima, kuidas kaasõppurid neid nõudeid täidavad, samuti kohe peatama tegevuse, kus kehtestatud nõudeid rikutakse.
- 3.15. Väljaõppes osalejad on kohustatud ohutuseeskirjades ja -juhendites avastatud vastuoludest, puudustest ja mitmeti tõlgendatavatest sätetest ette kandma väljaõppe läbiviijale, kes edastab vastava informatsiooni oma vahetule ülemale. Vahetu ülem on kohustatud edastama saadud teabe Kaitsejõudude Peastaabi ohutuseeskirjade töögrupi esimehele.

4. KAITSEVÄE JA KAITSELIIDU VÄLJAÕPPE OHUTUSEESKIRJADE JA OHUTUSJUHENDITE KOOSTAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- 4.1. Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppe ohutuseeskirjade ja -juhendite koostamise põhimõtted
 - 4.1.1. Kohustuslik tegevus ohutuse ja turvalisuse tagamiseks ja selleks rakendatavad meetmed tuleb ohutuseeskirjade ja -juhendite sätetes väljendada sõnadega “**peab, on kohustatud**”.
 - 4.1.2. Väljaõppe ohutuse ja turvalisuse seisukohalt ohtlik ja keelatud tegevus peab ohutuseeskirjade ja -juhendite sätetes olema selgelt väljendatud sõnadega “**on keelatud**”.
- 4.2. Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppe ohutuseeskirjade ja -juhendite koostamine ja täiendamine
 - 4.2.1. Ohutuseeskirjade ja -juhendite koostamise etapid on kirjas
 - 4.2.1.1. lisa 1 “Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppe ohutuseeskirjade koostamise etapid”;
 - 4.2.1.2. lisa 2 “Kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppe ohutusjuhendite koostamise etapid”.
 - 4.2.2. Ohutuseeskirjade ja -juhendite koostamist ja täiendamist koordineerivad
 - 4.1.1.1. Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupp;
 - 4.1.1.2. väeliigi/asutuse väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupp.
 - 4.1.2. Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupp valmistab ette kaitseväge ja Kaitseliidu väljaõppe üldised ohutuseeskirjad.
 - 4.1.3. Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimees määratakse Kaitsejõudude Peastaabi operatiiv- ja väljaõppeosakonna väljaõppejaoskonna personali hulgast. Käsiteldava ohutuseeskirja sisust olenevalt esitab töögrupi esimees kaitseväge juhatajale töögrupi koosseisu määramiseks spetsialiste kaitseväge väeliikidest ja asutustest.
 - 4.1.4. Väeliigi/asutuse väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupp valmistab ette väeliigis/asutuses kehtestatavad ohutuseeskirjad ja -juhendid. Töögrupp esitab ohutuseeskirjad väeliigi/asutuse ülema vahendusel kooskõlastamiseks Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimehele.
 - 4.1.5. Eeskirju koostavad ametiisikud on kohustatud tegema koostööd jälgimaks, et eri ohutuseeskirjades ja -juhendites sätestatud reeglid ei oleks omavahel vastuolus.

- 4.1.6. Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimees esitab ohutuseeskirjad Kaitsejõudude Peastaabi ülemale nende edasiseks kinnitamiseks kaitseväge juhataja poolt. Väeliigi/asutuse ohutusjuhendid kinnitab väeliigi/asutuse ülem.
- 4.1.7. Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimehel on õigus kontrollida ohutuseeskirjade ja -juhendite täitmist ning juhtida väeliigi/asutuse ülema tähelepanu ohutuseeskirjade ja -juhendite ning nende täitmise puudustele.
- 4.1.8. Väeliigi/asutuse väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimees korraldab pärast ohutusjuhendi kinnitamist selle originaaleksemplari edastamise Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimehele.
- 4.1.9. Ohutuseeskirjade ja -juhendite koostamise, täiendamise ja täitmise eest vastutavad väeliikide/asutuste/struktuuriüksuste ülemad alljärgnevalt.

OHUTUSEESKIRJADE LIIK	VASTUTAV ISIK
Üldised ohutuseeskirjad	KJPS operatiiv- ja väljaõppeosakonna ülem
Maaväge ohutuseeskirjad	maaväge ülem
Side ja informaatika ohutuseeskirjad	KVÜÕA ülem (SIVAK ülem)
Tagalateenistuse ja elektritööde ohutuseeskirjad	Kaitseväge Logistikakeskuse ülem
Õhuväge ohutuseeskirjad	õhuväge ülem
Mereväe ohutuseeskirjad	mereväe ülem

- 4.1.10. Kaitsejõudude Peastaabi väljaõppe ohutuseeskirjade töögrupi esimees korraldab pärast ohutuseeskirjade kinnitamist nende laialijaotamise.

5. VÄLJAÕPPE OHUTUSEESKIRJADE JA -JUHENDITE ÕPETAMINE ISIKKOOSSEISULE

- 5.1. Kaitseväe isikkoosseisule ohutuseeskirjade ja -juhendite õpetamine peab kuuluma väljaõppekavadesse.
- 5.2. Väljaõppe läbiviija on vastutav ohutuseeskirjade ja -juhendite õpetamise eest ning ta peab tagama, et neid õpetatakse ja korratakse igale kaitseväelasele vähemalt tema konkreetse ülesande piires enne vastava väljaõppe algust.
- 5.3. Ohutuseeskirjade ja -juhendite sätete omandatust peab kirjalikult kontrollima enne, kui kaitseväelane läheb esimest korda väljaõppele, mis käesoleva eeskirja punkti 5.7 alusel on kõrgendatud riskiastmega. Ohutuseeskirjades ja -juhendites nõutud tegevusviiside valdamist peab kontrollima praktiliste soorituste käigus. Vähemalt suulises vormis peab enne iga väliharjutust või laskmist kontrollima õpetatava ala ohutusnõuete omandatust. Kontrollijaks ja kontrollimise eest isiklikult vastutajaks on väljaõppe läbiviija.
- 5.4. Väljaõppe ohutuseeskirjade ja -juhendite ning tegevusviiside õpetamise üle arvestuse pidamiseks peab igas rühmas ja rühmasuuruses allüksuses olema sisse seatud **VÄLJAÕPPE OHUTUSKAITSE INSTRUEERIMISE JA OHUTUSKAITSE TEADMISTE JA OSKUSTE KONTROLLIMISE RAAMAT**. Raamatu leheküljed peavad olema numereeritud, nõõritud ja varustatud numeratsiooniga õigsust kinnitava kaitseväe väeosa/asutuse pitsoriga. Raamatu sisseseadmise ja täitmise eest vastutab rühmaülem. Kompaniiülem on kohustatud kontrollima raamatu täitmist vähemalt üks kord 14 (neljateistkümne) päeva jooksul.
- 5.5. Iga väljaõppe ohutuskaitse instrueerimise ja ohutuskaitse teadmiste ja oskuste kontrolli kohta peab väljaõppe läbiviija tegema sissekande "Väljaõppe ohutuskaitse instrueerimise ja ohutuskaitse teadmiste ja oskuste kontrollimise raamatusse". Sissekandes peab olema märgitud
 - 5.5.1. instrueerimise ja kontrollimise kuupäev,
 - 5.5.2. instrueerimise või kontrolli sisu (milliste ohutuseeskirjade ja -juhendite sätete omandatust kontrolliti ja millist ohutuskaitse tegevust instrueeriti ja millist kontrolliti),
 - 5.5.3. kontrollija (väljaõppe läbiviija) auaste, nimi ja allkiri,
 - 5.5.4. iga kontrollitava nimi ja allkirjaline kinnitus, et ta on ohutusnõuetest aru saanud ja vastutab nende täitmise eest.
- 5.6. Kõik ülemad on vastutavad selle eest, et igale väljaõppes osalejale oleksid kättesaadavad väljaõppe ohutuseeskirjad ja -juhendid ning muud väljaõppe ohutust käsitlevad dokumendid (seadme kasutamise eeskiri jms).

- 5.7. Kõrgendatud riskiastmega väljaõppeks loetakse alljärgnevad väljaõppe liigid ja tegevused:
- 5.7.1. õppelaskmised ja lahinglaskmised kõigist relvadest¹;
 - 5.7.2. käsigranaadi viskeharjutused ja püssigranaatide laskmised;
 - 5.7.3. lõhketööd ja lõhkeaine kasutamine imitatsioonivahendina;
 - 5.7.4. langevarjuhüpped;
 - 5.7.5. kõielaskumine;
 - 5.7.6. vesitõkete ületamine soomukite ja isevalmistatud vahenditega;
 - 5.7.7. ellujäämise väljaõpe;
 - 5.7.8. signaal- ja valgustusraketide, lõhkepakettide, suitsüküünalde ja suitsugranaatide käsitsemine;
 - 5.7.9. õhusõidukitega lendamine;
 - 5.7.10. tuukritööd;
 - 5.7.11. allvee sukeldumine.

6. OHUTUSTEESKIRJADE JA -JUHENDITE SÄILITAMISE JA ÜKSUSTELE TÄITMISEKS JAOTAMISE KORD

- 6.1. Väljaõppe ohutuseeskirjade ja -juhendite originaaleksemplare säilitatakse Kaitsejõudude Peastaabi üldosakonna kantseleis.
- 6.2. Kaitsejõudude Peastaabi operatiiv- ja väljaõppe osakonnas koostatakse kehtivatest ohutuseeskirjadest ja -juhenditest **dokumentkogumik OE**. Dokumentkogumikus OE säilitatakse kehtivaid ohutuseeskirju ja -juhendeid numbrilises järjekorras. Igal eeskirjal ja juhendil peavad olema registreerimisnumbrid, millest esimene näitab ohutuseeskirja liiki ja teine järjekorranumbrit ohutuseeskirjade või -juhendite kogumikus.
- Dokumentkogumik OE peab olema kättesaadav kaitseväge avalikul veebilehel www.mil.ee
- 6.3. Dokumentkogumikus OE on ohutuseeskirja liigi numbriline alajaotus alljärgnev:
- 6.3.1. üldised väljaõppe ohutuseeskirjad 1

¹ Muudetud KVJ 22.09.2006.a. käskkirjaga nr 252

6.3.2.	maaväe väljaõppe ohutuseeskirjad	
6.3.2.1.	jalaväe väljaõppe ohutuseeskirjad	2
6.3.2.2.	suurtükiväe väljaõppe ohutuseeskirjad	3
6.3.2.3.	õhutõrje väljaõppe ohutuseeskirjad	4
6.3.2.4.	pioneeriteenistuse väljaõppe ohutuseeskirjad	5
6.3.2.5.	<i>Reserveeritud teema jaoks</i>	6
6.3.3.	mereväe väljaõppe ohutuseeskirjad	7
6.3.4.	õhuväe väljaõppe ohutuseeskirjad	8
6.3.5.	väljaõppe ohutusjuhendid	9
6.3.6.	side ja informaatika ohutuseeskirjad	10
6.3.7.	tagalateenistuse ohutuseeskirjad	11

6.4. Dokumendikogumik OE peab olema kõikides kaitseväe ja Kaitseliidu staapides, õppeasutustes, väljaõppekeskustes, igas kompaniis või sellele vastavas allüksuses ning igas Kaitseliidu malevas. Uued kinnitatud ohutuseeskirjad ja -juhendid või nendes tehtud muudatused tuleb kohe lisada dokumendikogumikku. Kehtivuse kaotanud ohutuseeskirjad, -juhendid või üksiksätted tuleb kogumikus asendada kehtivatega.²

6.5. Kehtestatud ohutuseeskirjade ja -juhendite lisamise ning kehtivuse kaotanud eeskirjade ja juhendite eemaldamise kohta peab tegema paranduse dokumendikogumiku OE sisukorda.

6.6. Kaitsejõudude Peastaabi operatiiv- ja väljaõppeosakonna väljaõppejaoskond on kohustatud saatma iga-aastaselt jaanuarikuu jooksul kehtivate ohutuseeskirjade ja -juhendite nimekirja

6.6.1. väeliikide staapidele,

6.6.2. Kaitseliidu Peastaabile,

6.6.3. Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustele,

6.6.4. Kaitseväe Võru Lahingukoolile,

6.6.5. Kaitseväe Logistikakeskusele,

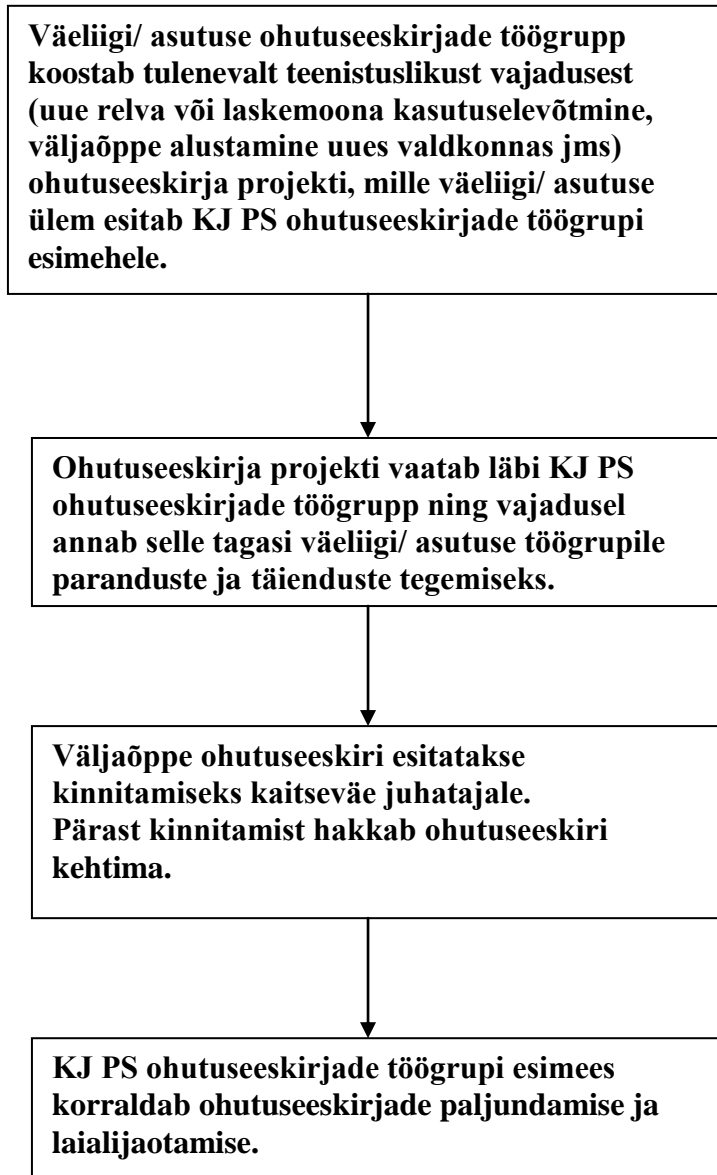
² Muudetud KVJ 22.09.2006.a. käskkirjaga nr 252

6.6.6. Luurepataljonile,

6.6.7. kaitse-, sise-, haridus-, justiits-, rahandus-, majandus- ja kommunikatsiooniministriumile.

Lisa: 1. Väljaõppe ohutuseeskirjade koostamise etapid

2. Väljaõppe ohutusjuhendi koostamise etapid

VÄLJAÕPPE OHUTUSTEESKIRJADE KOOSTAMISE ETAPID

VÄLJAÕPPE OHUTUSJUHENDI KOOSTAMISE ETAPID